

PROCEEDINGS

รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ

โครงการประชุมวิชาการและนิทรรศการระดับชาติ

สมาคมเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 7
ภายใต้หัวข้อ "อุดมศึกษาไทยยุคใหม่ กับการพัฒนาสังคมด้วย SOFT POWER"

วันพุธที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ไร่พระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

* เผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ *

รายงานสืบเนื่อง การประชุมวิชาการและนิทรรศการระดับชาติ
สมาคมเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 7
ภายใต้หัวข้อ "อุดมศึกษาไทยยุคใหม่ กับการพัฒนาสังคมด้วย Soft Power"
จำนวน 533 หน้า
เผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์
เจ้าของ โดยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

กองบรรณาธิการ

ดร.จำเนียร ชุณหโสภาค	ประธานคณะกรรมการ
พศ.ดร.ดรฤกษ์ศักดิ์ ตติยะลาภะ	ประธานอำนวยการ
พศ.ดร.หทัยรัตน์ อ่วมน้อย	กรรมการ
พศ.วงศ์วริศ นิพิฐวิทย์	กรรมการ
อ.วีไลลักษณ์ เรืองสม	กรรมการ

ฝ่ายจัดรูปเล่ม และพิสูจน์อักษร

อ.ดร.เนมิ อุณากรสวัสดิ์	ประธานคณะกรรมการ
รศ.ศศินันท์ เศรษฐวัฒน์บดี	กรรมการ
พศ.พรศิริ นาควัชระ	กรรมการ
พศ.พิชญานี เชิงศิริ ไชยยะ	กรรมการ
พศ.วรรณลดา กันทโธม	กรรมการ
อ.ดร.ธิดารัตน์ ชื่นชัยกิจ	กรรมการ
อ.สุพรรณิ เรืองสงค์	กรรมการและเลขานุการ
นายกฤตนันท์ ใบจิต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ออกแบบและกราฟิก

นายกฤตนันท์ ใบจิต

เผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์

husovru.ac.th

30 สิงหาคม พ.ศ. 2567

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ผลของกระบวนการถ่ายทอดนาฏศิลป์ไทย ชุด ดุจฉายเบญจกาย ต่อนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี <i>ทักษิณ แก้วประเสริฐ ขนิษฐา ชนะ พัทธรินทร์ สัมโพธิ์ชัย</i>	437-454
การยกระดับพานพุ่มสักการะประจำจังหวัดเชียงรายด้วยลายเขียนแสนหงส์ดำ ร่วมกับลายฟ้ากอพื้นถิ่นเชียงราย <i>รักษนก อินจันทร์ ชญาณีน วงศา กฤษณกัทธน์ ภาโพธิ์รัตน์ ชุดทิพย์ เรืองวุฒิ</i>	455-466
ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาร่วมสมัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมอญเจ้าพระยา แนวคิด “การพลีบาน” <i>กฤตชนก คำมิ่ง คณินิต ปทุมมาเกษร</i>	467-476
การศึกษาเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพค่ายมวยไทยในประเทศไทยเพื่อพัฒนา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงกีฬาในประเทศไทย <i>อนุวัฒน์ ทืออยู่</i>	477-490
พัฒนาการการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิพอนใต้ อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต <i>กนกวรรณ แก้วอุไทย สุทธิณี พรพันธุ์พูนทรัพย์ เบญจพร แก้วอุไทย</i>	491-500
การศึกษาห่วงโซ่มูลค่าของผู้ประกอบการธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนหมู่บ้านธารารินทร์ ตำบลคูคด อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี <i>สุสกล วลัยตระกูล</i>	501-510
ความต้องการสารสนเทศของผู้สูงอายุ ตำบลบางคูวัด อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี <i>ศศิบัณฑิต เศรษฐวัฒน์บดี มนต์ร์ ชินสมบุญมณีส สายเสภา เอก ศรีเชลียง วรรณิสา หุชูช่วย</i>	511-510
THE CREATION OF LANGUAGE HIERARCHICAL ORDER IN THAILAND <i>อภิสิทธิ์ ศรีนวล ปภาพร เอกากาย ประดิษฐ์ ชินอุดมทรัพย์</i>	521-528

พัฒนาการการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิปอนใต้

ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงกลาง จังหวัดภูเก็ต

DEVELOPMENT OF TOURISM PARTICIPATION BY THE BAN LIPONTAI COMMUNITY, SI SUNTHON SUBDISTRICT, THALANG DISTRICT, PHUKET PROVINCE

กนกวรรณ แก้วอุไทย¹ สุตติณี พรพันธุ์ไพบูลย์² และ เบญจพร แก้วอุไทย³
Kanokwan kaewuthai¹ ,Suttinee Pornpunpaiboon² and Benjaporn Kaewuthai³

^{1 2 3} สังกัด หลักสูตรนวัตกรรมการเกษตรเพื่อความยั่งยืน คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
kanokwan.t@pkru.ac.th, suttinee.p@pkru.ac.th, benjaporn.k@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาพัฒนาการการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของสมาชิกชุมชนบ้านลิปอนใต้ ตำบลศรีสุนทร อำเภอดงกลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรคือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านลิปอนใต้จำนวน 35 คน ใช้วิธีการการวิจัยโดยการจัดประชุม Focus Group เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) และเครื่องมือ Timeline พัฒนาการ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOW Matrix ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านลิปอนใต้เริ่มต้นการพัฒนากลุ่มจากการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการทำงาน การรวมคน ตั้งแต่ปี 2558 และค่อยๆ พัฒนาโดยมีผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำกลุ่มของชุมชนเองคอยผลักดัน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นลงมือทำ ทำจนเห็นผลนำไปขยายผลในชุมชน จนกระทั่งมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนทำให้ได้รับองค์ความรู้ในการพัฒนา เกิดการร่วมคิดร่วมทำ ลงมือปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมกันประเมินผล ขยายผลผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างรายได้ สร้างความสุข แบ่งปันความสามัคคีภายในชุมชน ชุมชนมีชื่อเสียงในระดับจังหวัดได้รับรางวัล เกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชน ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis เชื่อมโยงไปสู่ TOW Matrix พบว่า ประเด็นสำคัญที่เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ 1) การประสานงานเชิงรุกร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าพบเพื่อปรึกษาหารือและหาแหล่งทุนมาพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) การชักชวนเยาวชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาด้านเทคโนโลยีเป็นผู้สอนสมาชิกหรือเป็นผู้ช่วยประชาสัมพันธ์พื้นที่ให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น 3) ผู้นำกลุ่มจัดตารางสมาชิกพบปะแลกเปลี่ยนพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในเวลาที่มีเวลาว่างตรงกัน เป็นสัปดาห์ละครั้งหรือเดือนละครั้งเพื่อให้สมาชิกมีกิจกรรมร่วมกัน และ 4) ร่วมมือกับภาคีสถาบันการศึกษาเพื่อดึงเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นกิจกรรมที่นักศึกษาเข้ามามีบทบาทเนื่องจากเป็นเยาวชนรุ่นเดียวกันสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับผู้สูงอายุในชุมชนได้

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม การท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนบ้านลิปอนใต้

ABSTRACT

The main objective of this study was to study the development of participation in community tourism among members of the Ban Lipontai community, Si Sunthon Subdistrict, Thalang District, Phuket Province. It was a qualitative research. Focus Group meetings and in-dept interviews of 35 people of the Ban Lipontai Community Tourism Enterprise Group committee and Development Timeline Tool were applied for data collection. SWOT Analysis and TOW Matrix were conducted for data analysis. The results of the study found that Ban Lipontai community began to develop the group by using the Sufficiency Economy Philosophy as a principle for working and gathering people since the year 2015 and gradually developed by the village headman and group leaders of the community themselves pushing forward and continuously developed. They started taking action until successful then spreaded the results into the community. After that the government agencies joined in to support and gain knowledge in development. There was a joint thinking, joint action, joint benefits and jointly evaluate the results. The community products were expanded, creating income, happiness and shared unity within the community. The community was famous at the provincial level and had received awards. There was pride among the people in the community. The results of the SWOT Analysis linked to the TOW Matrix found that the important issues in the development strategy were 1) proactive coordination with relevant agencies, discussed and sought for funding sources to develop the potential of the group to be strong and continue the activities 2) inviting youth in the area to play a role in technology development as instructors or as assistants in publicizing the local to be more well-known 3) Group leaders scheduled members to meet and exchange their opinion to build relationships during their free time, maybe once a week or once a month in order to have activities together and 4) collaborate with educational institution partners to engage youth to emphasis on activities in which students play a role because they were youth of the same generation and pass on technology knowledge to the elderly in the community.

Keyword: Participation, community tourism, Ban Lipontai Community

ความสำคัญของปัญหา

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นลำดับที่ 2 ของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2566) มีความหลากหลายด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ผู้คนจากทั่วโลกต่างเดินทางมาสัมผัสประสบการณ์ความสวยงามของทะเลภูเก็ต เป็นผลให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่เมือง การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว พื้นที่ชุมชนเริ่มขยายเพื่อรองรับการท่องเที่ยวกระแสหลัก หากในอีกมุมหนึ่งของพื้นที่จังหวัดภูเก็ต มีพื้นที่ชุมชนที่ยังคงมีวิถีด้านการเกษตร อาหารท้องถิ่น ศิลปะประเพณีของชุมชนเอาไว้ โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลัก สิ่งที่เป็นภัยคุกคามต่อชุมชนจังหวัดภูเก็ตคือการขยายเมืองออกมานอกพื้นที่ชนบทมากขึ้น ประชาชนเริ่มขายที่ดินทำกินเปลี่ยนมือไปสู่นายทุนและนักลงทุนต่างชาติ อาชีพดั้งเดิมของคนในจังหวัดถูกแทนที่ด้วยอาชีพที่ตอบสนองอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เช่น งานโรงแรม รถแท็กซี่ การสร้างบ้านเช่า มีการอพยพของคนต่างจังหวัดเข้ามาเป็นประชากรแฝงในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตมากขึ้น ซึ่งจากข้อมูลในปี พ.ศ.2560 มีประชากรแฝงจากภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสูงถึง 200,000 คน (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2566) การเติบโตทางเศรษฐกิจและการขยายของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมดั้งเดิมได้ ดังนั้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มชุมชนเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้ประชาชนใน

ชุมชนของจังหวัดภูเก็ต รักษาวิถีชีวิตและทรัพยากรของชุมชนไว้ได้ การสร้างความร่วมมือช่วยทำให้สังคมชุมชนภูเก็ตมีความเหนียวแน่น ไม่แตกแยกต่างคนต่างอยู่

ชุมชนบ้านลิพอนใต้ เป็นชุมชนหนึ่งซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นชุมชนที่มีทรัพยากร การเกษตร ผลิตภัณฑ์ชุมชน วิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่เหมาะในการพัฒนาและส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนมีการรวมกลุ่มกันด้วยความศรัทธาในแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและได้น้อมนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน เกิดการรวมกลุ่มขนาดเล็กของชุมชน ที่มีหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษาเข้ามาให้ความรู้สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนา โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น นำองค์ความรู้ด้านการบริการวิชาการและการบริการการเรียนการสอนลงไปทำงานร่วมกับชุมชน ทำให้เกิดกระบวนการในการพัฒนาคน พัฒนาทรัพยากรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การศึกษาพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในครั้งนี้งานศึกษาให้เห็นพัฒนาการตั้งแต่เริ่มต้นการทำงานของชุมชนจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนและการจัดการชุมชนสู่ความเข้มแข็งและนำแนวทางไปเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงได้อีกด้วย

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

พัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านลิพอนใต้ตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบันเป็นอย่างไร ส่งผลต่อชุมชนอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของสมาชิกชุมชนบ้านลิพอนใต้ อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านลิพอนใต้ อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดประชากรที่ศึกษาซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key-informant) คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจท่องเที่ยวชุมชนบ้านลิพอนใต้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามคุณลักษณะที่กำหนดข้างต้นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญรวมทั้งสิ้น 35 คน ประกอบด้วย ประธานกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ทำโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม
2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ทำโดยรวบรวมและเรียบเรียงเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการจัดประชุม Focus Group โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) กับคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิพอนใต้ จำนวน 35 คน สำหรับการศึกษาค้นคว้าพัฒนาการการมีส่วนร่วมในประเด็นก่อนการ

พัฒนา สถานการณ์ปัจจุบัน และมุมมองในอนาคต และศึกษาศักยภาพการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการใช้เครื่องมือ Timeline พัฒนาการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOW Matrix

ผลการวิจัย

1. พัฒนาการการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิพอนใต้

ตารางที่ 1 พัฒนาการการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิพอนใต้

ปี พ.ศ	พัฒนาการ
2558	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มก่อตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้ภายใต้การสนับสนุนของผู้ใหญ่บ้าน - ตั้งคณะกรรมการคุ้มบ้าน เพื่อสร้างความสามัคคีระดับชุมชน ได้แก่คุ้มบ้านลิพอนใต้ คุ้มบ้านนาสาต คุ้มบ้านใหญ่ คุ้มบ้านทุ่งจีน และคุ้มบ้านสวนไพร - รวมกลุ่มกันทำออมทรัพย์เพื่อให้สมาชิกในหมู่บ้านรู้จักการออมเงิน
2559	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้และทำผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างอาชีพ ได้แก่ การสานตะกร้า การทำกะละแม ทำพวงหรีดขายสร้างรายได้ให้กับคนในกลุ่ม - ศึกษาดูงานเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่เรือนจำเขากลิ้ง ทำให้ได้รับความรู้กลับมาพัฒนาชุมชน ได้รับพันธุ์ไก่ดำมาจากเรือนจำเขากลิ้ง - ได้รับรางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด
2560	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ชุมชนรวมตัวกันจัดกิจกรรมรักษาวินธรรม ประเพณีท้องถิ่น เน้นการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน เช่น กิจกรรมสวดกลางบ้าน กิจกรรมประกวดธิดาช้าง การแสดงรำวง - ขยายองค์ความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชน มีการปลูกผักกินแบ่งป็นภายในชุมชน
2561	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพผู้นำกลุ่ม คุณอาพร ผสมทรัพย์ ประธานศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้ และสมาชิกในชุมชนรวมจำนวน 6 คน เข้าเรียนในระดับปริญญาตรี สาขาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต - ยกระดับศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้ ด้วยการนำองค์ความรู้ ด้านกิจกรรมธรรมาชาติ เกิดการปรับเปลี่ยนศูนย์เรียนรู้ มีฐานการเรียนรู้ เช่น ฐานคนมีน้ำยา ฐานรักแม่ธรณี และฐานคนเอาถ่าน มีเป้าหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนและนักเรียนมากขึ้น - โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติถลาง ศาลเจ้าท่าเรือ โบราณสถานบ้านพระยาวิชิตสงคราม วัดศรีสุนทร ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ได้แก่ ปลาถ้ำ ข้าวยาญเกิด น้ำพริกปลากรอบ ผ้าปาเต๊ะพันหม้อ ผ้ามัดย้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ หนังตะลุงปละตก
2562	<ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดภูเก็ต โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเข้ามาพูดคุยประเด็นการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน พูดคุยปัญหาและหาความต้องการ - วิเคราะห์ทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรม และอาหารท้องถิ่น ทำการทดลองการท่องเที่ยวและพัฒนาด้านการแสดง มีการเชื่อมโยงหมู่บ้านใกล้เคียง
2563	<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ยังคงดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรน่า ปรับรูปแบบการพัฒนา เน้นการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเน้นทักษะด้านการจัดการ การเล่าเรื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมรับนักท่องเที่ยว
  - มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนามาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย SHA และ SHA+ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวว่าชุมชนตระหนักและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยทุกระดับ
- 2564 - สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรน่า เริ่มคลี่คลาย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตยังคงดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดภูเก็ต
- ได้รับงบประมาณจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ภายใต้โครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ (1 ตำบล 1 มหาวิทยาลัย) เข้ามาร่วมพัฒนาระดับชุมชน ภายใต้กิจกรรม 3 ด้าน ได้แก่ การเกษตร อาหาร และการท่องเที่ยว
  - ทั้งสองโครงการทำให้ชุมชนได้รับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนมากขึ้น ได้แก่การฝึกปฏิบัติการจัดการเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนานักเล่าเรื่องชุมชน การยกระดับอาหารท้องถิ่น และพัฒนามะเม่าซึ่งเป็นผลไม้ในชุมชน ที่เดิมไม่ได้รับความสนใจ ปีนี้นำมะเม่ามาทำเป็นแยมมะเม่า ไซร์มะเม่า ทำให้เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีตะลุงปละตอกซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่มีอยู่หนึ่งเดียวของจังหวัดภูเก็ต ได้รับการส่งเสริมให้อยู่ในกิจกรรมหนึ่งของเส้นทางท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน
- 2565 - มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดภูเก็ตอย่างต่อเนื่อง
- ได้รับงบประมาณโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมฐานรากหลังโควิดด้วยเศรษฐกิจ BCG เป็นระยะเวลา 3 เดือน ซึ่งต่อยอดจากปี พ.ศ.2564 ยกระดับผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่นให้สร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นให้กับชุมชน ซึ่งทางโครงการได้ยกระดับอาหารท้องถิ่น คือ ปิ่นโตอ้าวจัน เมนูปิ่นโต Catering ที่ประกอบด้วยเมนูอาหารท้องถิ่นที่หลากหลาย ได้แก่ ปลาถ้ำ น้ำพริกปลาฉิ่งฉาด ชุดผักพื้นบ้าน แกงไก่คั่วมะพร้าว ต้มส้มภูเก็ต สับปะรดภูเก็ต เป็นต้น และเส้นทางท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เพิ่มกิจกรรมสร้างสรรค์ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสประสบการณ์มากขึ้น เพิ่มบ้านควายไทยลงหนุ่ยเข้ามาในเส้นทางท่องเที่ยว
  - ได้รับรางวัลมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 2566 - ชุมชนบ้านลิพอนได้มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจนเป็นที่รู้จักมากขึ้นทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศ แต่ยังคงมีพื้นที่เลี้ยงคือมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ที่สนับสนุนภายใต้โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง ชุมชนเริ่มรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดูงาน มีรายได้เสริมให้กับคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ในปีนี้มีการขายผลิตภัณฑ์จากน้ำมะเม่า และรับซื้อผลมะเม่าในชุมชนมากขึ้น ส่งผลให้เกิดรายได้กับคนภายในชุมชน

สรุปภาพรวมของพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2558-2566 ประมาณ 12 ปี สิ่งที่เป็นพลังผลักดันให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องคือชุมชนมีผู้นำที่เข้มแข็งทั้งที่เป็นผู้นำกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการและผู้นำอย่างเป็นทางการ ร่วมกับการสนับสนุนของหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมในด้านองค์ความรู้ การพัฒนาคนในชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เกิดกระบวนการ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมแบ่งงาน ร่วมกันฝึกปฏิบัติ และร่วมติดตามประเมินผล นำไปสู่การยกระดับทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรม มีรางวัลเชิงประจักษ์ที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชน ได้แก่ รางวัลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น รางวัลมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของชุมชนบ้านลิพอนใต้

ประเด็นความเข้มแข็งของชุมชน ชุมชนบ้านลิพอนใต้มีสมาชิกรวมจำนวนทั้งสิ้น 35 คน เป็นสมาชิกที่รวมตัวกันดำเนินกิจกรรมศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้ สมาชิกกลุ่มมีความเข้มแข็งที่เกิดจากความรักของคนในชุมชน การแบ่งปันช่วยกันคิดช่วยกันทำ เกิดความสามัคคี มีผู้นำกลุ่มที่เข้มแข็ง รับผิดชอบ สามารถสื่อสารข้อมูลให้กับสมาชิกทราบทันทุกสถานการณ์

2.1 เป้าหมายสำคัญที่เข้าร่วมดำเนินการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทำให้ชุมชนอยู่ได้ด้วยคนในชุมชน ทุกคนมีความสุขกับการทำงาน อำนวยพร มั่นชูพงศ์ (เป้าหมายการเข้าร่วมกลุ่ม, 10 มกราคม 2566) กล่าวถึงการเข้าร่วมกลุ่มทำท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า “ติดสังคม ติดน้องๆ ดีกว่าติดเตียง ได้เปิดโลกใหม่ ไม่เหงา มีความสุขที่ได้ทำงานร่วมกัน พูดคุยกันได้ ใจรัก” (อำนวยพร มั่นชูพงศ์) เป้าหมายสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ได้ร่วมดำเนินการคือการที่ชุมชนได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ชุมชนต้องการสร้างเด็กรุ่นใหม่ รักที่จะทำงานในชุมชน อยากพัฒนาอาหารให้กับต่างชาติกิน อยากให้ทุกคนมีอาชีพ และมีกำลังในการทำงานกลุ่ม มีตลาด อยากให้ทุกคนมีรายได้ เป็นชุมชนเกษตรอินทรีย์ เป็นกลุ่มเล็กๆ ในกลุ่ม เพื่อนร่วมงาน ผู้นำต้องรับฟังคนอื่น ทุกคนอยู่แบบที่แบบน้อง ต้องมีหัวใจเดียวกัน บริหารคนด้วยการแบ่งปัน มีความเท่าเทียม ชุมชนเข้มแข็งได้เพราะคนในชุมชนมีความรักความสามัคคีกัน

2.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มของชุมชนบ้านลิพอนใต้คือความสุขความสบายใจ การได้เรียนรู้รับฟังความคิดเห็นความสุขของการมีเพื่อน ทุกคนมีรายได้ร่วมกัน ร่วมคิดร่วมทำร่วมทุกซ่່วนสุขและได้อาชีพชุมชนช่วยกันดำเนินการท่องเที่ยวต้องการสร้างเด็กรุ่นใหม่ขึ้นมาเพื่อที่จะเข้ามาร่วมสานต่อแนวคิดการท่องเที่ยว โดยชุมชนต้องการที่จะยกระดับอาหารท้องถิ่นที่เป็นอาหารที่เหมาะสมกับชาวต่างชาติ มีการเปิดตลาดขายของที่สร้างรายได้สร้างอาชีพให้กับ สมาชิกในกลุ่มและเป็นอาหารที่ปลอดภัย ต้องการพัฒนาช่องทางการขาย เช่น ขนมหรือสินค้าของชุมชน

2.3 ชุมชนมองเป้าหมายในอนาคต คือการพัฒนาความรู้ความสามารถ และร่วมกันสร้างกลุ่มคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่เข้ามาสานต่อทั้งเรื่องการแสดง การทำหนังตะลุงเน้นที่เยาวชน ร่วมกันกับภาคีเครือข่ายในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยวบ้านลิพอนใต้

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมทั้งการร่วมคิด ร่วมกันวางแผนการทำงาน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การวางแผนที่จะดำเนินการกิจกรรม การคิดต้นทุนกำไรและการบริหารจัดการภายในภายใน ทั้งเรื่องกิจกรรมอาหาร การแสดง การเล่าเรื่อง ร่วมทำโดยแบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบตามความถนัดของแต่ละคน โดยผู้นำกลุ่มเป็นผู้แบ่งงานให้กับทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน การร่วมกันพัฒนาคือเมื่อมีกิจกรรมเกิดขึ้นทุกครั้งจะมีการร่วมกันถอดบทเรียนและประเมินผลการทำงาน รวมทั้งหาแนวทางในการป้องกัน วางแผนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ชุมชนร่วมกันรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายและช่วยกันรับผิดชอบต่อเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นต้น นอกจากนี้ยังพูดคุยเน้นถึงการอยู่ร่วมกันแบบร่วมทุกซ่່วนสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในสมาชิกกลุ่มอีกด้วย บ้านลิพอนใต้มีผู้นำกลุ่มที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความยุติธรรม พูดอย่างไรทำเช่นนั้น เป็นกันเองกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม ติดต่อกันไม่เครียด จริงจัง ใจถึงฟังได้ รักพวกพ้อง ผู้นำกลุ่มรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตัดสินใจจากความคิดเห็นของคน เป็นผู้เสียสละและมีจิตอาสา ลงมือทำร่วมกัน แบ่งปันและใช้วิธีการที่โปร่งใสเท่าเทียมกัน

สรุปผลการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจนได้แก่ การรวมกลุ่มของคนในชุมชนที่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและความสุขร่วมกัน มีการกำหนดเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาตนเอง การพัฒนาชุมชน การรักษาทรัพยากรในชุมชน ซึ่งผลการทำงานร่วมเกิดความเข้มแข็งและเกิดประโยชน์ทั้งในระดับตนเองและระดับชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis

จากผลการจัดประชุม Focus Group คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิพอนใต้ จำนวนกลุ่มละ 35 คน ศึกษาศักยภาพการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ SWOT (Analysis Puyt, R., Lie, F. B., De Graaf, F. J., & Wilderom, C. P. ,2020) และ TOWs Matrix (Ravanavar, G. M., & Charantimath, P. M. ,2012) ผลการศึกษา SWOT Analysis ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ชุมชนบ้านลิพอนใต้

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็งกล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความยุติธรรม รับผิดชอบ	1. สมาชิกภายในกลุ่มยังขาดภาวะความเป็นผู้นำ ไม่กล้าแสดงออก	1. ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ทั้งภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ในหลายเรื่อง เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว การจัดการกลุ่ม เป็นต้น	สมาชิกมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เมื่อมีงานหรือกิจกรรมสำคัญของส่วนรวมสมาชิกต้องเลือกทำงานหลักก่อนงานของส่วนรวม
2. สมาชิกในกลุ่มมีความรักความสามัคคี	2. สถานที่ที่ตั้งของกลุ่มเป็นสถานที่ส่วนบุคคลหรือทำให้หน่วยงานภายนอกไม่สามารถที่จะส่งงบประมาณลงมาพัฒนาได้	2. ได้รับการสนับสนุนตามความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นพี่เลี้ยงให้การส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	
3. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม	3. ขาดการมีส่วนร่วมจากเยาวชนภายในชุมชน		
4. มีทรัพยากรด้านวิถีวัฒนธรรมชุมชน ได้แก่ อาหารท้องถิ่น ปลาถ้ำ หนังสติ่งปละตอก ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวมีชื่อเสียง	4. สมาชิกไม่เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย		

การวิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลิพอนใต้ เพื่อหากลยุทธ์ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านลิพอนใต้ พบว่า

จุดแข็ง	จุดอ่อน
<p>S1: ผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็งกล้าคิดกล้าตัดสินใจ มีความยุติธรรม รับผิดชอบ</p> <p>S2: สมาชิกในกลุ่มมีความรักความสามัคคี</p> <p>S3: การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>S4: มีทรัพยากรด้านวิถีวัฒนธรรมชุมชน ได้แก่ อาหารท้องถิ่น ปลาถ้ำ หนังสติ่งปละตอก ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวมีชื่อเสียง</p>	<p>W1: สมาชิกภายในกลุ่มยังขาดภาวะความเป็นผู้นำไม่กล้าแสดงออก</p> <p>W2: สถานที่ที่ตั้งของกลุ่มเป็นสถานที่ส่วนบุคคลหรือทำให้หน่วยงานภายนอกไม่สามารถที่จะส่งงบประมาณลงมาพัฒนาได้</p> <p>W3: ขาดการมีส่วนร่วมจากเยาวชนภายในชุมชน</p> <p>W4: สมาชิกไม่เชี่ยวชาญด้านการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย</p>

รายงานสืบเนื่อง การประชุมวิชาการและนิทรรศการระดับชาติ
สมาคมเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 7
ภายใต้หัวข้อ “อุดมศึกษาไทยยุคใหม่ กับการพัฒนาสังคมด้วย Soft Power”

498

โอกาส O1: ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา ในหลายเรื่อง เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยว การจัดการกลุ่ม เป็นต้น O2: ได้รับการสนับสนุนตามความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เป็นพี่เลี้ยงให้การส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง	SO strategy หรือกลยุทธ์เชิงรุกได้แก่	WO strategy หรือกลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่
อุปสรรค T1: สมาชิกมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เมื่อมีงานหรือกิจกรรมสำคัญของส่วนรวมสมาชิกต้องเลือกทำงานหลักก่อนงานของส่วนรวม	ST strategy หรือกลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่	WT strategy หรือกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่

1) SO (Strength + Opportunity) หรือกลยุทธ์เชิงรุก เป็นกลยุทธ์ที่นำเอาจุดแข็ง (Strength) และโอกาส (Opportunity) มารวมกัน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 2 อย่างนี้ล้วนเป็นข้อได้เปรียบของชุมชนที่อาจส่งผลต่อการจัดการที่ดีได้ ซึ่งชุมชนบ้านลิพอนได้ใช้กลยุทธ์เชิงรุกในการประสานงานเชิงรุกร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือและหาแหล่งทุนมาพัฒนาศักยภาพของกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2) WT (Weaknesses + Threats) หรือกลยุทธ์เชิงรับ การรวมกันของจุดอ่อน (Weaknesses) และอุปสรรค (Opportunity) เป็นเสมือนกลยุทธ์ที่คอยรับมือกับปัญหาของชุมชน ซึ่งบ้านลิพอนได้มีกลยุทธ์เชิงรับ ด้วยการชักชวนเยาวชนในพื้นที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ให้เป็นผู้สอนสมาชิกหรือเป็นผู้ช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมในพื้นที่ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

3) ST (Strength + Threats) หรือกลยุทธ์เชิงป้องกัน เป็นกลยุทธ์ที่จุดแข็ง (Strength) และอุปสรรค (Threats) เชื่อมโยงกัน โดยจุดเด่นของชุมชนจะช่วยลดอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งชุมชนบ้านลิพอนได้มีกลยุทธ์เชิงป้องกัน ด้วยการที่ผู้นำกลุ่มจัดตารางให้สมาชิกได้พบปะแลกเปลี่ยนพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในเวลาที่ทุกคนมีเวลาว่างตรงกัน อาจจะเป็นสัปดาห์ละครั้งหรือเดือนละครั้งเพื่อให้สมาชิกมีกิจกรรมร่วมกัน

4) WO (Weaknesses + Opportunity) หรือกลยุทธ์เชิงแก้ไข เป็นการวิเคราะห์โอกาส (Opportunity) ที่มาลดจุดอ่อน (Weaknesses) ของชุมชนให้อยู่รอดปลอดภัย ซึ่งกลยุทธ์นี้ต้องอาศัยความรู้ด้านการตลาดควบคู่ไปด้วย ชุมชนบ้านลิพอนได้มีกลยุทธ์เชิงแก้ไข ร่วมมือกับภาคีสถาบันการศึกษาเพื่อดึงเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม เน้นกิจกรรมที่นักศึกษาเข้ามามีบทบาท เนื่องจากเป็นเยาวชนรุ่นเดียวกันที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีให้กับผู้สูงอายุในชุมชนได้

สรุปผลการวิเคราะห์ นำไปสู่การวางแผนการพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งกลุ่มในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ด้านการสร้างเครือข่าย เชื่อมโยงกับภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน เพื่อนำองค์ความรู้มาพัฒนาชุมชน

2. ด้านการส่งเสริมเยาวชนในชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง สร้างความรักความสามัคคี

อภิปรายผลการวิจัย

พัฒนาการจัดตั้งกลุ่มของชุมชนบ้านลิพอนใต้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2558 จนถึงปัจจุบัน เริ่มต้นพัฒนาจากการรวมกลุ่มขนาดเล็ก ผู้ริเริ่มคือผู้ใหญ่บ้าน ที่ต้องการพัฒนาคนในชุมชนและนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเริ่มต้นขับเคลื่อนกลุ่ม นำคนในชุมชนไปเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำหลักการมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และเริ่มสร้างศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านลิพอนใต้ ซึ่งเป็นศูนย์รวมกิจกรรมของสมาชิกในชุมชน มีการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม โดยมีหน่วยงานภายนอกเข้ามาช่วยพัฒนา เช่น พัฒนาชุมชน เป็นต้น ทำให้เกิดกลุ่มผลิตภัณฑ์ในชุมชน ให้คนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านมากขึ้น นอกจากนี้มีหน่วยงานสถาบันการศึกษา คือมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเข้ามาส่งเสริมและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเชื่อมโยงกลุ่มอาชีพ ช่วยแนะนำการพัฒนาผลิตภัณฑ์และแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียงชุมชนมาสร้างเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการพัฒนานักเล่าเรื่อง การส่งเสริมอาหารท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก การยกระดับ มะพร้าวผลไม้ท้องถิ่นให้มีมูลค่า เกิดเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นของชุมชนบ้านลิพอนใต้ นอกจากนี้การดำเนินการกลุ่มชุมชนบ้าน ลิพอนใต้ ช่วยรักษาวิถีวัฒนธรรมของชุมชน มีการอนุรักษ์หนังตะลุงปะดะตง หนังตะลุงที่หาดูได้ยากที่มีหลงเหลืออยู่เพียงแห่งเดียวของจังหวัดภูเก็ต ปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า 35 คน มีกลุ่มศึกษาดูงานเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดการสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรพันธุ์ (2559) ที่มองว่าเมื่อชุมชนมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้แล้ว มีการเปลี่ยนแปลง คือการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข หนี้สินลดลง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และมีการเพิ่มรายได้

ความเข้มแข็งของชุมชนเกิดจากผู้นำกลุ่มที่มีความรับผิดชอบ สื่อสารข้อมูลทุกสถานการณ์ กลุ่มมีความสามัคคีเข้มแข็ง มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ เป้าหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ทำร่วมกัน คือการได้อยู่ในสังคมที่มีส่วนร่วมเกิดความสุข ทุกคนในกลุ่มมีอาชีพเสริม มีความเข้มแข็งสามัคคี ประโยชน์ที่ได้จากการทำงานด้านการท่องเที่ยว คือ ความสุข ความสบายใจที่ได้ทำงานร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ มีรายได้ ชุมชนมีเป้าหมายการพัฒนา คือต้องการให้เยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สำหรับหน่วยงานที่เข้ามาส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต เทศบาลตำบลศรีสุนทร พัฒนาชุมชนจังหวัดภูเก็ต และหน่วยงานอื่นๆ ที่เข้ามาตามภาระหน้าที่แต่ละโครงการ เช่น วัฒนธรรมจังหวัด ธนาคารเกษตรและสหกรณ์จังหวัดภูเก็ต สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดภูเก็ต เป็นต้น ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน คือมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ วชิรวัชร (2559) ที่มีมุมมองด้านการมีส่วนร่วมว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนร่วมมือกันตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผลร่วมกันเป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขพัฒนางานเพื่อพัฒนาหรือใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการแก้ปัญหาของชุมชน และสอดคล้องกับที่ ศุภินันท์กรัยและธนภพร (2566) ที่ได้สรุปถึงการพัฒนาชุมชนว่ามีเป้าหมายสำคัญ 2 ประการคือ การพัฒนาคนให้มีความสุข และการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง การพัฒนาคนและชุมชนดังกล่าวให้เกิดผลอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุม 3 มิติ ได้แก่ มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางสังคม-วัฒนธรรม และมิติทางสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ต้องเป็นการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยพิจารณาจากรูปแบบการมีส่วนร่วม 4 รูปแบบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาและส่งเสริมชุมชนให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสร้างความเข้มแข็ง ดังนั้นควรมีการสร้างต้นแบบผู้นำในพื้นที่ ถอดบทเรียนกระบวนการของผู้นำในชุมชนเพื่อสร้างผู้นำที่มีศักยภาพและความสามารถมากยิ่งขึ้น
2. จากผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านลิพอนใต้ยังพบปัญหาด้านเวลาว่างของสมาชิกกลุ่มไม่ตรงกัน เนื่องจากมีภาระหน้าที่หลักต้องรับผิดชอบ ดังนั้นการบริหารจัดการกลุ่มโดยผู้นำควรมีการวางแผนการทำงานที่หลากหลาย สามารถทดแทนกันได้ทุกสถานการณ์ เป็นการปรับตัวที่ทำให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น

3. จากผลการวิเคราะห์ SWOT Analysis พบว่าเป็นชุมชนที่มีโอกาสที่ดีที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ดังนั้นการขับเคลื่อนการทำงานของกลุ่ม ควรมีการวางแผนความต้องการพัฒนาที่ชัดเจนเพื่อนำเสนอของบประมาณในการพัฒนากลุ่มได้ตามความต้องการอย่างมีส่วนร่วม

4. จากผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านลิพอนได้มีจุดแข็งที่สำคัญคือ ผู้นำกลุ่ม ทั้งประธานกลุ่มและผู้นำระดับท้องถิ่น ลักษณะดังกล่าวควรนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนกลุ่มอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1. การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ กลุ่มสถานประกอบการ กลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงการทำงานที่มีโอกาสสร้างภาคีเครือข่ายร่วมกันได้ในอนาคต

2. การศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาการถอดบทเรียนการเป็นผู้นำกลุ่ม

บรรณานุกรม

- จินตวีร์ เกษมสุข.2559.หลักการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน.สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 6-7
- ศุภินันท์กรีย์ ระวีวงศ์และนภพร เชื้อข้า.2566. การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม : การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 7 (1), 290-306
- วชิรวัชร งามละม่อม. 2559. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม. [On-line] <http://learningofpublic.blogspot.com> . /2016/02/blog-post_79.html วันสืบค้น 25 พฤศจิกายน 2565
- อมรพันธุ์ เปล่งงูเหลือม.2559. ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลบ้านเตือ อำเภอกะษัตราสมบูรณ จังหวัดชัยภูมิ. วารสารนวัตกรรมและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 1 (1), 74-85.
- Arnstein, Sherry R. (1969). 'A Ladder of Citizen Participation'. Journal of the American Planning Association, 35 (4), 216 – 224.
- Puyt, R., Lie, F. B., De Graaf, F. J., & Wilderom, C. P. (2020). Origins of SWOT analysis. In Academy of management proceedings (Vol. 2020, No. 1, p. 17416). Briarcliff Manor, NY 10510: Academy of Management.
- Ravanavar, G. M., & Charantimath, P. M. (2012). Strategic formulation using tows matrix–A Case Study. International Journal of Research and Development, 1(1), 87-90.